

Antwoorden naar aanleiding van de schriftelijke vragen van de fracties het CDA, de PvdA, de SP en de Partij voor de vrijheid binnen de commissie voor de Rijksuitgaven over het Jaarverslag 2007 van de Europese Rekenkamer (ingezonden 18 december 2008)

Inleiding

Het kabinet heeft met belangstelling kennis genomen van de vragen en opmerkingen van de fracties van het CDA, de PvdA, de SP en de Partij voor de Vrijheid over het Jaarverslag 2007 van de Europese Rekenkamer (hierna: ERK). Bij beantwoording van de vragen is zoveel mogelijk de volgorde van het verslag aangehouden. Voor zover hiervan is afgeweken, is op de oorspronkelijke plaats van de vraag een verwijzing opgenomen naar het onderdeel waar de vraag is beantwoord.

Afkeurende verklaring

De leden van het CDA en de Partij voor de vrijheid vragen naar het kwijtingsadvies dat het Nederlandse kabinet tijdens de Ecofin-Raad van 10 februari 2009 zal uitbrengen. Voor de leden van de PvdA is er onvoldoende verbetering om de minister van Financiën een goedkeurende verklaring af te laten geven en verzoeken de minister dan ook dit, net als voorgaande jaren, niet te doen. Ook voor de leden van de SP is de situatie onacceptabel.

Reactie: Het kabinet deelt de constatering van de PvdA en de SP dat er dit jaar verbeteringen zijn, met name ten aanzien van de administratieve uitgaven van de Europese Unie (hierna: EU). Ook de constatering van de ERK dat er een reductie te zien is in de fouten bij de direct door de Commissie beheerde fondsen (intern en extern beleid), ziet het kabinet als een positieve ontwikkeling. Het kabinet heeft echter, evenals de PvdA en de SP, geconstateerd dat de ERK nog geen positieve betrouwbaarheidsverklaring heeft kunnen afgeven over de rechtmatigheid van de uitgaven van de EU. Een belangrijke reden is het feit dat de rechtmatigheid van de uitgaven, voornamelijk bij het gedeelde beheer, nog onvoldoende op orde is. Zoals ook in voorgaande jaren het geval was, liggen de grootste problemen bij de gebrekkige systemen voor financieel beheer in de lidstaten. In haar rapport noemt de ERK verder de complexiteit van regelgeving als één van de grootste oorzaken van de onrechtmatigheid van de uitgaven. Inzet van het kabinet gedurende de totstandkoming van het dechargeadvies is daarom erkenning van de problemen (m.n. bij gedeeld beheer) en de rol en de verantwoordelijkheid van lidstaten daarbinnen. Daarnaast legt het kabinet een sterke nadruk op simplificatie van regelgeving. Nederland zoekt voor deze inzet actief steun bij collega-lidstaten. Afhankelijk van de inhoud van het uiteindelijke dechargeadvies zal het Nederlandse standpunt worden bepaald.

Lidstaatverklaring en Annual Summaries

De leden van het CDA en de Partij voor de vrijheid vragen hoe de kwaliteit van de annual summaries kan worden verbeterd, in hoeverre het kabinet zich inzet voor openbaarmaking van deze summaries en wat de relatie is tussen de annual summaries en de nationale verklaring? De leden van de PvdA vinden dat meer lidstaten een nationale verklaring zouden moeten afgeven.

Reactie: De Europese Commissie geeft via haar 'guidance note' aanwijzingen over de manier waarop de wettelijke verplichting uit het Financieel Reglement voor het afgeven van een annual summary (uiterlijk 15 februari) moet worden ingevuld door de Lidstaten. Zij maakt daarbij een onderscheid tussen de minimaal voorgeschreven eisen en aanbevelingen, die de waarde van de annual summary kunnen verbeteren. De aanbevelingen betreffen een verklaring over de rechtmatigheid, een analyse door de ondertekenaar van de onderliggende informatie en een oordeel over de annual summary van een externe onafhankelijke instantie. Nederland onderschrijft dat deze onderdelen de waarde van de annual summary kunnen verbeteren. In de nationale verklaring en het oordeel van de Algemene Rekenkamer zijn deze onderdelen reeds opgenomen. Ook op belangrijke andere onderdelen gaat de nationale verklaring beduidend verder dan de bestaande eisen voor de annual summary. De nationale verklaring is bovendien openbaar. De openbaarmaking van de annual summaries kan de transparantie over de staat van het financieel beheer vergroten, wat Nederland steunt. Dit behoeft echter de toestemming van de lidstaten, dan wel een aanpassing van het financieel reglement van de EU. Eventuele voorstellen hiertoe van de Commissie zal Nederland ondersteunen mits dit niet leidt tot een verder toename van de administratieve lasten voor lidstaten met een nationale verklaring.

Koppeling betere controle aan toekomstige financiële perspectieven

De leden van het CDA vragen hoe de aangenomen motie waarin wordt opgeroepen een betere controle te koppelen aan begrotingsonderhandelingen (Kamerstuk 31 335, nr. 11) concreet wordt uitgevoerd? De leden van de SP vragen welke uitgangspunten het kabinet ziet in het ERK rapport om uitvoering te geven aan de motie Luijben, die vraagt om verbetering van de verantwoording

van EU-uitgaven met alle mogelijke middelen te koppelen aan de onderhandelingen over de financiële perspectieven?

Reactie: Het kabinet wijst de leden van de fracties van het CDA en de SP op het kabinetsstandpunt over de begrotingsevaluatie (review) waarin is aangegeven dat een drietal uitgangspunten centraal moet staan bij de begrotingsevaluatie¹. Deze evaluatie is primair gericht op (de financiering van) beleid via de EU begroting en mogelijke beleidshervormingen. De drie uitgangspunten voor Nederland zijn: (i) EU toegevoegde waarde, (ii) solidariteit tussen welvarende en minder welvarende landen en (iii) de totale uitgaven blijven constant.

In reactie op de motie van het lid Luijben heb ik aangegeven me te zullen inspannen om als onderdeel van de onderhandelingen bij nieuwe programma uitgaven en nieuw beleid met financiële gevolgen aanvullende voorwaarden te stellen voor een deugdelijke verantwoording van deze uitgaven. De concrete invulling van de stappen die het kabinet zal ondernemen hangt daarbij af van de agendering en timing van het EU-voorzitterschap en de publicatie van het witboek over de begrotingsevaluatie dat in 2009 zal worden gepubliceerd door de Europese Commissie. Overigens zal pas na het afronden van deze discussie de discussie over de toekomstige Financiële Perspectieven (2014-2020) van start gaan.

Discussie over tolerantiegrenzen

De leden van de fractie van het CDA vragen aandacht voor de op 16 december 2008 door de Europese Commissie gepubliceerde mededeling over het concept "tolerable risk of error" (COM(2008)688). Wat is de mening van de Nederlandse kabinet hierover? Welk risico acht zij aanvaardbaar, mede in het licht van de Nederlandse foutenpercentages bij de Europese structuurfondsen? De leden van de fractie van de Partij voor de Vrijheid vragen wat de mening van de Nederlandse kabinet is met betrekking tot het verhogen van de aanvaardbare foutenmarge voor de structuurfondsen?

Reactie: Het kabinet acht een discussie over een acceptabel risico dan wel het eventueel verlagen van tolerantiegrenzen op dit moment prematuur. Mede gezien het feit dat de nieuwe financiële periode van 2007-2013 en de implementatie van de nieuwe regelgeving pas is begonnen. Voor deze periode is de regelgeving met name voor de structuurfondsen verder aangescherpt in antwoord op de problemen in de programmaperiode 2000–2006. Tevens heeft de Commissie een specifiek actieplan opgesteld voor verbetering van het financieel beheer bij de structuurfondsen. Ik ben van mening dat eerst goed moet worden gekeken naar de uitvoering van die nieuwe regelgeving in en door lidstaten, het resultaat van die uitvoering en de kosten die daarmee gepaard gaan.

Elk jaar blijkt uit de rapportage van de ERK dat Europese regelgeving complex en onduidelijk is en dat dit de hoofdoorzaak is van de hoge uitvoeringskosten en het hoge aantal fouten dat bij die uitvoering wordt gemaakt. Commissie, Raad en Europees Parlement moeten naar mijn mening daarom nu stevig inzetten op vereenvoudiging van regelgeving. Deze vereenvoudigingen kunnen ertoe leiden dat het foutenpercentage daalt. Nederland heeft eind 2008 al een eerste voorzet, algemene en specifieke voorstellen voor simplificatie van structuurbeleid, gedaan.

Het kabinet acht het verkrijgen van een positieve verklaring door de ERK op basis van lagere standaarden een verkeerd signaal. Het kabinet hecht er groot belang aan dat er voorrang wordt gegeven aan de voorkant van het proces, focus op uitvoering en vereenvoudiging. Het zal daarom pas op basis van de verkregen informatie over de uitvoering van regelgeving, de inzet op vereenvoudiging van regelgeving en de afronding van het actieplan voor verbetering van het financiële beheer, indien nog steeds noodzakelijk, een eventueel besluit nemen over het wel of niet vaststellen van een hoger toelaatbaar risico op fouten. Het kabinet wijst er wel op dat een eventueel besluit ten aanzien van het vaststellen van een toelaatbaar risico op fouten op basis van een gekwalificeerde meerderheid zal worden genomen.

Verbetering van regels, kennisuitwisseling, beheer en controle

Met betrekking tot de discussie over de EU-begrotingsevaluatie in 2008/2009 hebben de leden van de fracties van het CDA en van de Partij voor de Vrijheid de volgende vragen. Welke mogelijkheden ziet het kabinet om Europese subsidieregels te vereenvoudigen? De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennis genomen van het jaarverslag van de Europese Rekenkamer 2007. Uit het verslag van de Europese Rekenkamer blijkt dat de Europese Commissie er nog niet in is geslaagd om het risico van fouten in veel onderdelen van de begroting terug te dringen. Bijvoorbeeld op het gebied van de uitgaven voor regionale ontwikkeling stelt de Rekenkamer twijfels te hebben over de rechtmatigheid van de uitbetaling van 11% van de betaalde 42 miljard

¹ Kamerstuk 2007-2008, 31202 nr. 24, Tweede Kamer

euro. Vorig jaar is al geconstateerd dat ook de complexe regels en verordeningen bijdragen aan het maken van fouten. Volgens de Europese Commissie geven de bestaande systemen van interne controle redelijke zekerheid over de rechtmatigheid van activiteiten. De Europese Rekenkamer betwijfelt dit, vanwege hardnekkig terugkerende voorbehouden en gebrek aan uniformiteit in de onderbouwing. De complexiteit van de procedures leidt tot fouten bij aanvragen én verantwoording, zodat juist het tegengestelde van toepassing is. De wens fraude te voorkomen, werkt door de moeilijkheidsgraad van de EU regels dit juist onbedoeld in de hand en heeft daardoor tot gevolg dat er veel onregelmatigheden ontstaan. De leden van de fractie van de PvdA menen op grond hiervan dat een vereenvoudiging van de regels een absolute noodzaak is. Wat is de inzet van het kabinet op dit punt?

Reactie: Onder andere dankzij de inspanningen van het kabinet zijn de eerste vereenvoudigingen door de Raad goedgekeurd in het kader van het Economisch Herstelplan. De verwachting is dat deze vereenvoudigingen in maart zullen zijn doorgevoerd als ook het Europees Parlement met de daaraan gekoppelde wetsvoorstellen heeft ingestemd. Ten aanzien van het vereenvoudigen van regelgeving heeft Nederland eind 2008 al een eerste voorzet, algemene en specifieke voorstellen voor simplificatie van structuurbeleid, gedaan. Deze voorstellen werden door Zweden en het Verenigd Koninkrijk gesteund. Nederland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk hebben afgesproken in de toekomst verdere voorstellen voor vereenvoudiging tussen elkaar zoveel mogelijk te coördineren. Daarnaast heeft de Commissie mede op aandringen van Nederland een informele simplificatie werkgroep voor de vereenvoudiging van structuurbeleid opgezet die haar gaat adviseren welke aanpassingen en veranderingen voor regelgeving van toepassing op de huidige financiële periode en voor nieuwe regelgeving voor de financiële periode na 2013 mogelijk zijn. Nederland is in deze informele werkgroep vertegenwoordigd en half januari zal deze groep voor de tweede keer bijeen komen. Op basis van de adviezen van deze werkgroep zal de Commissie, naar verwachting medio/eind 2009, met eventuele voorstellen en aanpassingen komen. Op dit moment onderzoekt het kabinet of een dergelijke werkgroep ook haalbaar is voor het vereenvoudigen van het plattelandsontwikkelingsbeleid.

Wat is de mening van het kabinet over het spanningsveld tussen het stellen van striktere regels enerzijds en anderzijds de extra problemen die dit oplevert voor uitvoerders om hieraan te voldoen?

Reactie: Doel van het kabinet is niet het vaststellen van striktere regels, die kunnen leiden tot hoge lasten voor uitvoerders. Doel is veeleer om tot betere regelgeving te komen die eenvoudiger is en hierdoor beter controleerbaar en tegen lagere kosten uitvoerbaar. Dit komt zowel de (eind)gebruiker als ook de overheden ten goede.

Hoe moeten de Europese, nationale en regionale overheden de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van Europese structuurfondsen onderling verdelen met het oog op een zo groot mogelijke efficiëntie en effectiviteit?

Reactie: Nederland is van mening dat de implementatie van EU-fondsen via gedeeld beheer in principe tot een efficiënte en effectieve wijze van financieel beheer kan leiden. Van groot belang is dat lidstaten dan hun verantwoordelijkheid nemen voor de rechtmatigheid van uitgaven en de werking van de door hun opgezette systemen voor financieel beheer. Daarnaast kunnen extra zekerheden worden verkregen als het financieel beheer jaarlijks door een externe onafhankelijke partij beoordeeld wordt en verantwoording wordt afgelegd aan het nationale parlement. Het kabinet is van mening dat hierdoor op lidstaatniveau een juiste balans gevonden kan worden tussen efficiëntie en effectiviteit. Daarnaast stelt het de Commissie, binnen deze structuur, in de gelegenheid supervisie te houden en haar controlerende rol te vervullen.

De leden van de fractie van de PvdA menen dat ook kan worden overwogen om een kennisuitwisseling te organiseren van de Tweede Kamer, met lagere overheden en vertegenwoordigers van de Europese Commissie, waarbij de methodologie en werkwijze van de Commissie besproken en uitgelegd kan worden en men vragen kan stellen aan de Europese Commissie met als doel toekomstige misstanden te voorkomen. Hoewel de Commissie steeds sneller is met het terugvorderen van geld, zijn de leden van de fractie van de PvdA van mening dat er misschien ook aan gedacht kan worden financiële maatregelen te nemen tegen landen die, om welke reden dan ook, kennelijk niet in staat zijn de besteding van EU-fondsen goed te controleren.

Reactie: Het kabinet verwelkomt het initiatief en zegt desgewenst haar medewerking toe. Voor wat betreft het nemen van financiële maatregelen bestaat de mogelijkheid voor de Commissie gelden

terug te vorderen als onregelmatigheden worden geconstateerd in het financieel beheer. De Commissie heeft in het kader van haar actieplan voor de structuurfondsen aangegeven dit middel sneller in te zullen zetten. Het resultaat is een sterke toename van terugvorderingen in 2008 ten opzichte van 2007. Het kabinet verwacht dan ook dat dit initiatief van de Commissie een sterke prikkel kan zijn tot verbeteringen in de informatieverstrekking door lidstaten. Voorts heeft de Commissie toegezegd eind 2010 te komen met een analyse van haar actieplan. Tot die tijd zal het kabinet nauwkeurig toezien op de door de Commissie gedane beloftes.

De leden van de fractie van de SP vragen of het kabinet in het rapport argumenten ziet om het beheer van Europese gelden door Nederland te verbeteren?

De leden van de fractie van de SP zijn voorts van mening dat het geconstateerde tekort aan informatie over de impact van corrigerende maatregelen actie behoeft. Zeker gezien de verwachting dat de gevolgen van het terugvorderen van gelden groot kan zijn, terwijl de grond van terugvorderen voor een deel ligt aan de complexiteit van de regels waaraan moet worden voldaan. Bovendien twijfelt de Europese Rekenkamer aan het effect ervan op het terugdringen van het percentage fouten. Ziet het Kabinet mogelijkheden om de kwaliteit van de corrigerende maatregelen te verbeteren? Indien ja, op welke wijze?

Reactie: In antwoord op de vraag van de SP benadrukt de regering dat het al eerder aanleiding heeft gezien het beheer van de Europese gelden te verbeteren voor de structuurfondsen met het oog op de invoering van de nationale verklaring door Nederland, die precies dat beoogt te bewerkstelligen. Bovendien wordt jaarlijks in de voorbereiding van de afgifte van de nationale verklaring op basis van de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer en de ERK beoordeeld of aanpassingen in het financieel beheer noodzakelijk zijn. De Algemene Rekenkamer heeft in 2007 en 2008 een positief oordeel gegeven over de werking van de financiële systemen voor de landbouwfondsen.

Naar verwachting zal de nationale verklaring voor het eerst dit jaar ook een deel bevatten aangaande de opzet van de systemen voor de structuurfondsen.

De regering vindt de kritiek van de ERK dat de Commissie te weinig betrouwbare informatie uit de lidstaten krijgt om het risico te ondervangen en de terugvorderingen te kunnen doen die noodzakelijk zijn door de uitvoering van de begroting zorgelijk. In dit kader is Nederland voorstander van het initiatief van de Commissie om de terugvorderingen tevens onderdeel te maken van de annual summaries, die op basis van het Financieel Reglement moeten worden uitgevaardigd door elke lidstaat.

De leden van de fractie van de Partij voor de Vrijheid verwijzen naar het gegeven dat nationale en regionale overheden zorgen voor de uitvoering van 80% van de EU-uitgaven. De door de Europese Rekenkamer geconstateerde fouten worden volgens de leden van deze fractie dan ook vooral door de lidstaten gemaakt. Er worden door de lidstaten inspanningen verricht om de controle te verbeteren. De leden van de fractie van de Partij voor de Vrijheid vragen zich af om welke inspanningen het hierbij gaat? En of deze inspanningen per Europees land verschillen?

Reactie: De ERK constateert dat de controles in lidstaten op het primaire niveau van de management autoriteit (verantwoordelijk voor subsidieverlening) onvoldoende effectief zijn in het voorkomen van onregelmatigheden. Extra supervisie van de Commissie kan dit niet compenseren. In de nieuwe programmaperiode is een verplichting opgenomen dat lidstaten hun controlesystemen ter goedkeuring moeten voorleggen aan de Commissie voordat declaraties kunnen worden ingediend. Het is aan de lidstaten zelf om te zorgen dat de controles van de management autoriteiten ook worden uitgevoerd zoals beschreven in dit (goedgekeurde) plan. Bij de inspanningen die door de lidstaten worden geleverd zouden de leden van de fractie van de PVV specifiek kunnen denken aan de nationale verklaringen die door verschillende lidstaten vrijwillig worden uitgevaardigd en kunnen leiden tot een betere controlestructuur, maar ook aan de annual summaries, waarin door alle lidstaten een overzicht wordt gegeven van alle controles, betalingen en sinds dit jaar ook terugvorderingen gedurende een kalenderjaar. Verder zou er gedacht kunnen worden aan nationale en regionale actieplannen die een streek of een lidstaat samen met de Commissie opzet om tot een verbeteringen van het financiële beheer te komen. Ik wil daarbij wel opmerken dat deze plannen veelal ontstaan nadat er fouten en onregelmatigheden door de lidstaten, de Commissie of de ERK zijn geconstateerd. Ook hebben enkele lidstaten vrijwillig en op basis van naar oordeel van de Commissie consistent goed uitvoeren van Europese regelgeving en controles 'Contracts of Confidence' afgesloten.

Welke Europese landen hebben het meeste toezicht nodig? Waar komt dit door?

Reactie: Er bestaat geen overzicht van welke landen het meeste toezicht nodig hebben. Terugkeer van sommige landen in het jaarrapport doet wel vermoeden dat financieel beheer niet door alle landen hetzelfde wordt benaderd. Nederland is al jaren voorstander van een sterke mate van transparantie op het gebied van financieel beheer van EU-fondsen waarbij per lidstaat wordt aangegeven waar de slechte en de goede punten in de verantwoording van de middelen liggen. Hierdoor zou ook risicogericht kunnen worden gecontroleerd in probleemgebieden. Tegen deze achtergrond zal het kabinet er bij de Commissie opnieuw op aandringen om een dergelijke transparantie op lidstaatniveau te ontwikkelen door meer informatie te geven over fouten en onregelmatigheden in individuele lidstaten en tegelijkertijd aan te geven hoe zij de verantwoordingsinformatie aanwendt vanuit diezelfde lidstaten.

De leden van de fractie van de Partij voor de vrijheid vragen hoe het kabinet staat tegenover het toekennen van lump sums aan projectuitvoerders en/of aan nationale of regionale overheden?

Reactie: Voor kleine en middelgrote projecten juicht het kabinet het gebruik van lump sum en flat-rate betalingen toe. Nederland heeft een dergelijk initiatief met betrekking tot de structuurfondsen binnen het Economisch Herstelplan van de Commissie daarvoor onlangs in de Raad gesteund en ziet goede mogelijkheden voor dit instrument in het kader van vereenvoudiging van regelgeving. Afhankelijk van goedkeuring van het Commissievoorstel tot aanpassing van de structuurregelgeving door het Europees Parlement treden deze maatregelen eind maart in werking.

Voorbehoud BTW

De leden van het CDA en de Partij voor de vrijheid vragen waaruit de twee voorbehouden bestaan met betrekking tot BTW en wat de oorzaak is van een nieuw voorbehoud in 2007? De leden van het CDA vragen of het voorbehoud voor de BTW de reeds langer lopende discussie over het BTW-compensatiefonds betreft en wanneer het voorbehoud dat op 2002 betrekking heeft naar verwachting is opgelost? Tot slot vragen de leden van het CDA of ten aanzien van beide voorbehouden duidelijk gemaakt kan worden wat de financiële omvang is, respectievelijk wat de eventuele financiële consequenties kunnen zijn voor Nederland?

Reactie: Het voorbehoud heeft geen betrekking op de al langer lopende discussie over de het BTW-compensatiefonds. De voorbehouden betreffen verschillen van inzicht met de Commissie. Specifiek gaan de voorbehouden over de berekening van de compensatie voor reisbureaus en lijkbezorging. Naar aanleiding van de controle van de Commissie in januari 2008 is de berekening van de compensatie voor reisbureaus en lijkbezorging aangepast. Wanneer de voorbehouden worden ingetrokken hangt af van het eerstvolgende controlebezoek van de Commissie. Naar alle waarschijnlijkheid zal de Commissie over 2 jaren weer een controlebezoek brengen aan Nederland. De voorbehouden hebben geen financiële gevolgen van belang.

Bruto nationaal product en bruto nationaal inkomen (bnp/bni)

De leden van het CDA en de Partij voor de vrijheid vragen hoe het kabinet beoordeelt dat er maar weinig lidstaten zijn die (zoals Nederland) geen voorbehouden kennen ten aanzien van bni/bnp? De leden van het CDA vragen of bekend is wat de aard en ernst is van het voorbehoud dat de Commissie in juni 2008 heeft gemaakt ten aanzien van het bnp/bni (over 2004-2006) van alle tien nieuwe lidstaten? De leden van het CDA en de Partij voor de vrijheid vragen of het denkbaar is dat er nog bnp/bni-correcties zullen volgen voor lidstaten (zoals bijvoorbeeld bij Griekenland is gebeurd)? Zo ja, welke consequenties kan dat hebben voor de EU-middelen respectievelijk voor de Nederlandse afdrachten?

Reactie: De omvang van het voorbehoud dat de Commissie maakt ten aanzien van de 10 nieuwe lidstaten is, aangezien de Commissie in haar antwoord op de constatering van de ERK geen cijfers of verdere specificaties geeft, niet bekend. Ieder jaar worden de cijfers van het nationaal inkomen aangepast aan de laatste inzichten. Het CBS verstuurt deze cijfers vervolgens aan Eurostat en de Commissie, die de afdrachten daarvoor aanpast. Dit kan inderdaad ieder jaar leiden tot wijzigende cijfers voor het BNI. Overigens zijn deze aanpassingen normaal gesproken relatief beperkt, dat geldt zowel voor de BNI cijfers als voor de daaruit volgende eventuele aanpassingen van de afdrachten.

De periodieke grote revisies van de nationale rekeningen worden voor alle lidstaten eens in de 10 jaar uitgevoerd. Deze kan tot grote veranderingen leiden. Gezien het grote aantal lidstaten, de verschillende momenten van revisie en de verschillende op – en neerwaartse ontwikkeling van de cijfers is daarover geen indicatie te geven.

Landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling en Financiële correcties

De leden van de Partij voor de Vrijheid vragen of er op basis van de bevindingen van de Europese Rekenkamer over het jaar 2007 voor Nederland nog correcties zijn aangebracht? Zo ja, kan het kabinet een overzicht daarvan geven? Tot slot vragen de leden van de fractie van het CDA fractie zich bij het landbouwbeleid het volgende af. Hoe zijn op het terrein van het plattelandsbeleid in Nederland het toezicht en de controle georganiseerd en geven de bevindingen van de Europese Rekenkamer aanleiding tot aanpassing? Onderschrijft het kabinet de aanbevelingen die de Europese Rekenkamer doet inzake plattelandsontwikkeling? Ook de leden van de fractie van de Partij voor de Vrijheid vragen of het kabinet de aanbevelingen onderschrijft die de Europese Rekenkamer doet inzake plattelandsontwikkeling?

Reactie: Op basis van bevindingen van de ERK zijn over het jaar 2007 geen financiële correcties aangebracht. Toezicht en controle op de landbouwuitgaven zijn de eindverantwoordelijkheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De door de ERK gesignaleerde punten in het financiële systeem zijn door de Auditdienst van het Ministerie van LNV gerapporteerd als onderdeel. Zij heeft wel een goedkeurende verklaring afgegeven en geconstateerd als verbeterpunt in haar jaarlijkse audit van de betaalorganen. Ook door de Algemene Rekenkamer is een goedkeurend oordeel gegeven over de systemen en de rechtmatigheid van de transacties tot op het niveau van de eindbegunstigden.

Controles bij de uitvoering van het plattelandsbeleid in Nederland zijn gebaseerd op de regels van de Commissie zoals vastgelegd in verordening (EG) Nr. 1975/2006 van de Commissie van 7 december 2006, houdende uitvoeringsbepalingen van de Plattelandskaderverordening (EG) Nr. 1698/2005 van de Raad met betrekking tot de toepassing van controleprocedures en van de randvoorwaarden in het kader van de steunmaatregelen voor plattelandsontwikkeling. De controleverordening is thans in revisie.

De uitvoering van het financieel beheer gebeurt door de auditdienst van het ministerie van LNV onder verantwoordelijkheid van de minister van Landbouw. De aanbevelingen van de ERK worden door Nederland meegenomen bij de revisie van de bovengenoemde controleverordening alsmede bij de herziening van het nationale Plattelands Ontwikkeling Plan (POP2) controleregime en systemen. De aanbevelingen van de ERK worden door Nederland meegenomen bij de revisie van de bovengenoemde controleverordening en de implementatie daarvan in Nederland.

De leden van de fractie van de Partij voor de Vrijheid vragen of kan worden uitgelegd waarom in Nederland in het kader van de Bedrijfstoelagenregeling (BTR) rechten boven het nationale maximum van 4,9 miljoen euro zijn toegekend?

Reactie: de Europese regelgeving biedt de mogelijkheid om aanvullende lineaire kortingen toe te passen ten behoeve van de Nationale Reserve. Nederland is in het kader van de Bedrijfstoelagenregeling (BTR) na de vaststelling van de toelagenrechten overgegaan tot twee lineaire kortingen. Als er al sprake was van een (tijdelijke) plafondoverschrijding dan zou deze (tijdelijk) toelaatbaar moeten zijn. Uiteindelijk is Nederland binnen het nationale maximum gebleven. Dit heeft de minister van LNV tweemaal per brief aan de Algemene Rekenkamer meegedeeld naar aanleiding van de bevindingen van de ERK.

Aan hoeveel landbouwers en voor welk bedrag is er teveel betaald? Zijn de door de Europese Rekenkamer genoemde teveel betaalde bedragen inmiddels al teruggevorderd? Zijn er naast deze door de Europese Rekenkamer ontdekte fouten, nog meer andere of vergelijkbare fouten aan het licht gekomen bij nationale controles?

Reactie: Nederland vordert een deel van de bedragen terug. De vereiste hiervoor is dat de vordering boven €100 ligt. Voor vorderingen onder de €100 bestaat de mogelijkheid om deze niet terug te vorderen. Van deze mogelijkheid heeft Nederland gebruik gemaakt. Voor de vorderingen die boven €100 liggen heeft Nederland terugvorderingopdrachten gegeven. De relaties die een te hoog bedrag hebben ontvangen, hebben een brief ontvangen met het verzoek om het te veel betaalde bedrag terug te betalen. In die gevallen waarin nog niet terugbetaald is, wordt verrekend met andere betalingen die worden gedaan aan deze relaties. De minister van LNV heeft de Algemene Rekenkamer hiervan op de hoogte gebracht en daarbij ook de status van de terugvorderingen laten zien.

Hieronder volgt een overzicht van de bedragen:

Teveel betaald wegens Lineaire korting

Teveel betaald totaal	€ 3.844.000
Teruggevorderd/ verrekend (geheel of gedeeltelijk)	€ 2.275.000
Terug te vorderen wegens groter dan < € 100,-	€ 238.000
Teveel betaald, maar niet teruggevorderd wegens kleiner dan € 100,-	€ 1.330.000

De minister van LNV benadrukt dat er hier geen sprake was van een fout, maar dat Nederland conform de Europese voorschriften heeft gehandeld.

Omdat bij de uitvoering van de EU subsidieverordeningen het vrijwel onmogelijk is onregelmatigheden volledig te vermijden komt in het kader van controles in principe altijd een percentage onregelmatigheden aan het licht. Zolang dit percentage beneden de door de EU gestelde materialiteitsnorm van 2% onregelmatigheden blijft is er sprake van een redelijke zekerheid over de rechtmatigheid van de uitgaven. Nederland hanteert deze EU norm bij de opstelling van de nationale verklaring en de Algemene Rekenkamer gebruikt deze norm bij haar oordeel over de nationale verklaring. In 2007 en 2008 heeft de Algemene Rekenkamer een positief oordeel gegeven over de nationale verklaring inzake de landbouwfondsen.

Cohesiebeleid

Ten aanzien van de bevindingen op het terrein van het cohesiebeleid stellen de leden van de fracties van het CDA en van de Partij voor de Vrijheid de vraag of bekend is wat het gemiddelde foutenpercentage is in 2007 bij door Nederland beheerde middelen in het kader van cohesiebeleid?

Reactie: De ERK geeft in haar jaarverslag tot op heden geen inzicht in foutenpercentages per lidstaat. De minister van Economische Zaken geeft aan dat uit de eerste controleresultaten over het jaar 2007 geen grote afwijking blijkt ten opzichte van eerdere jaren. Ook is een duidelijker inzicht ontstaan in het toezicht en beheer van cohesiemiddelen door extra uitgevoerde controles in het kader van het Nationaal Actieplan. Dit heeft geleid tot aanbevelingen voor de uitvoering in de periode 2007-2013. De verbeteringen in de uitvoering en het toezicht zullen naar alle waarschijnlijkheid bijdragen aan een lager foutenpercentage. Verder heeft het ministerie van Economische Zaken informatie aangeleverd voor de annual summary, die iedere lidstaat sedert 2007 verplicht is jaarlijks uit te vaardigen. Dit betreft door de verschillende programma's aangeleverde informatie over het jaar N-1; ofwel, in de rapportage wordt een uitspraak gedaan over het verloop van de programma's in het voorgaande jaar (i.c. 2006). In de rapportage wordt op basis van een eerstelijns controle van 5% van de projecten door de programma's een voorlopige uitspraak gedaan over de geconstateerde fouten. Dit percentage geeft een voorlopige indicatie, die bovendien nog beïnvloed wordt door de uitkomst van het actieplan en de daadwerkelijke afsluiting van het programma 2000-2006. Pas na deze afsluiting kan het daadwerkelijke foutenniveau worden berekend.

Nederland is al jaren voorstander van een sterke mate van transparantie op het gebied van financieel beheer van EU-fondsen waarbij per lidstaat wordt aangegeven waar de slechte en de goede punten in de verantwoording van de middelen liggen. Ook tegen deze achtergrond zal het Kabinet er bij de ERK opnieuw op aandringen om een dergelijke transparantie op lidstaatniveau te ontwikkelen door meer informatie te geven over fouten en onregelmatigheden in individuele lidstaten en tegelijkertijd aan te geven hoe zij de verantwoordingsinformatie aanwendt vanuit diezelfde lidstaten.

Verder vragen de leden van genoemde fracties in hoeverre er in 2007 verdere uniformering en harmonisering is bereikt in de wijze waarop in de verschillende lidstaten toezicht wordt gehouden en controles worden uitgevoerd?

Reactie: Uniformering en harmonisering binnen Nederland wordt onder andere bereikt door toepassing van draaiboeken die zijn opgesteld ten behoeve van onder andere evaluatie en onregelmatighedenmeldingen. Daarnaast zijn convenanten opgesteld door het Rijk en decentrale overheden waarin verantwoordelijkheden zijn belegd en ieders taak met betrekking tot controle en correctie is vastgelegd. Om in de toekomst problemen te voorkomen, wordt gewerkt aan circulaire waarin interpretaties worden weergegeven van Europese regelgeving en waarin wordt geadviseerd hoe deze interpretaties in de praktijk toegepast dienen te worden. Ook zet het kabinet in op vereenvoudiging van regelgeving, waaronder de regelgeving met betrekking tot handhaving. Er is tevens een pilot gestart om controles efficiënter uit te voeren.

Onderschrijft het kabinet betreffende aanbevelingen (p. 19 persbericht) van de Europese Rekenkamer? Welke aanpak acht Nederland het meest effectief om in de toekomst te voorkomen dat meer dan 4,5 miljard euro ten onrechte wordt uitgekeerd in het kader van cohesiebeleid? Wat is de Nederlandse inzet in deze? De leden van de fractie van de SP vragen of het kabinet kan instemmen met de aanbevelingen voor de cohesiefondsen en hoe het kabinet de 'aanzienlijke consequenties voor de middelen' weegt wanneer deze zouden worden uitgevoerd?

Reactie: Het kabinet onderschrijft alle aanbevelingen van de ERK, met name waar het gaat om de gebruikmaking van de vereenvoudigingen die de regelgeving en voorschriften bieden. Zoals hiervoor al is aangegeven is het kabinet verder van mening dat de huidige implementatie van EU-fondsen via gedeeld beheer in principe tot een efficiënte en effectieve wijze van financieel beheer kan leiden. Van groot belang is dat lidstaten dan hun verantwoordelijkheid nemen voor de rechtmatigheid van uitgaven, de werking van de door hun opgezette systemen voor financieel beheer. Daarnaast kunnen extra zekerheden worden verkregen als het financieel beheer jaarlijks door een externe onafhankelijke partij beoordeeld wordt en verantwoording wordt afgelegd aan het nationale parlement.

Het kabinet is van mening dat onder deze voorwaarde op lidstaatniveau een juiste balans gevonden kan worden tussen efficiëntie en effectiviteit en dat aanvullend op het werk van de controleautoriteiten in de lidstaten hiermee zou kunnen worden voorkomen (binnen de materialiteitsgrenzen van de EU) dat EU-fondsen ten onrechte worden uitgekeerd. Daarnaast kan het de Commissie, binnen deze structuur, in de gelegenheid stellen supervisie te houden en haar controlerende rol te vervullen. Waar nodig kan de Commissie betalingen opschorten, financiële correcties doorvoeren en terugvorderingen instellen. Het kabinet is van mening dat deze instrumenten een essentieel onderdeel vormen van het verbeteren van het financieel beheer van EU-fondsen.

Problemen met goedkeurende verklaringen agentschappen

De leden van de fractie van de SP constateren ook dat er geen goedkeurende verklaring kon worden afgegeven voor de rekeningen van een tweetal agentschappen, te weten die voor de Europese Politieacademie en de Toezichtautoriteit voor het Europese Wereldwijde navigatiesysteem. Anders dan bij de meeste tekortkomingen ligt hier niet een verantwoordelijkheid bij lidstaten, maar alleen bij de Europese Commissie. Gaat het kabinet er bij de Commissie op aandringen om deze toestand te verbeteren, en zijn er mogelijkheden om daar consequenties aan te verbinden wanneer de verbetering uitblijft? Is het kabinet het met de leden van de fractie van de SP eens dat het niet verantwoord is in te stemmen met nieuw agentschappen wanneer deze situatie niet is verantwoord?

Reactie: het kabinet zal haar kritische houding ten aanzien van Europese agentschappen voortzetten en in het licht daarvan inzetten op verbetering van het financiële beheer en doelmatigheid van besteding van Europese middelen.

De problemen die ten grondslag liggen aan het niet afgeven van een goedkeurende verklaring door de ERK ten aanzien van de door de leden van de fractie van de SP genoemde agentschappen, te weten die voor de Europese Politieacademie en de Toezichtautoriteit voor het Europese Wereldwijde navigatiesysteem, lijken vooralsnog niet structureel te zijn. Een en ander neemt echter niet weg dat het kabinet het verloop van deze problemen kritisch zal volgen.